

Josef Dušek

Dne 5. prosince 1931 skonal v Chicagu ve věku 67 roků jeden ze skrovného počtu našich mecenášů, kteří štědře přispívají na naše národní a dobročinné podniky, pan Josef Dušek, bývalý uhlokop, dělník, grocerista, pak komisionář, vzor amerického self-made-mana.

Narodil se 23. března r. 1864 v městysi Nadějkově u Tábora. Jako 13letý hoch začal pracovat v koksárnách v Mirošově za 25 krejcarů denně v „prádlech“, kde se uhlí pralo. Asi za rok byly koksárny zavřeny a celý personál propuštěn. Mylý Josef a jeho otec pracovali pak dole pod zemí. Josef byl poslán na nejvzdálenější šachtu, „Gustav“ zvanou. Otec se pak dozvěděl, že za Plzní u Dobřan se lépe platí a proto požádal o přeložení. Šli vždy na 14 dní (bylo to 5 hodin cesty) a každý druhý týden s výplatou na neděli domů.

Do Ameriky vydal se Josef se svým otčímem Františkem Suchým roku 1880. Po dvou-denním pobytu v New Yorku jeli do Chicaga. Ubytovali se v rodině paní Jedličkové na Taylor ulici. Po třídním odpočinku rozhodnuto, že musí Josef do práce a vyhlédnuto mu místo, kde skorem každý Čech v letech těch ve svých začátkách pracoval. Byla to nožárna na Mather ulici blíže Halsted. Dobrý krajan Karel Kubíček tam byl po dlouhá léta dílovedoucím a každému příjevšímu Čechu tam práci dal. První plat Josefův byl 75 centů denně, \$ 4.50 týdně. Otec dostal práci na stavenišťích dráhy Chicago Western Indiana. Vydělával dva dolary denně, které ukládal stranou a Josef svými \$ 4.50 platil stravu a byt pro oba. Později přijal Josef práci jako podávác u zedníků s platem \$ 1.50 denně, nose cihly a maltu s druhými v řadě. Vrátil se však do nožárny a touto byl poslán do jatky k řezání kostí, ze kterých se dělaly střenky na nože, za \$ 9 týdně.

Roku 1886 zakoupil od Františka Kožíška grocerii na Desplaines ulici za částku 775 dolarů. Kůň a vůz, které koupil s obchodem, byly obsojné, ale zboží bylo staré a špatné a on musel mnoho vyházet a jiným nahrazovat, aby mohl své zákazmíky, kteří zvolna přibávali, uspokojiti. Stále více a více se do obchodu vpravoval a jej rozšiřoval a když potom najmul krám u pana Houdka na Bunker a Desplaines ulici, kde bývala dříve taneční síň a pak M. E. kostel a kde bylo místa dosti, byl obchod jeho jedním z největších na západní straně Chicaga. Obchod stále zkvétal a od roku 1890 až přes výstavu v r. 1893 zaměstnával dva pomocníky (clerks), na obchod ve velkém pomýšleje. Již roku 1894 se společníkem Janem Lálou otevřeli komisionářský obchod na Randolph ulici pod firmou Dušek and Lalla. Starý obchod na Desplaines ulici neprodal, ale ponechal jej ve správě své manželky, která přes den naň dohlížela a on z obchodu druhého jej zásoboval. Nešťastná obchodní a průmyslová panika, která vtěch létech na tuto zemi přikvačila ji přes dva roky ve svých spárech držela, přivedla Duška a Lálu v jich novém obchodu skorem na mizinu. Dušek vložil do obchodu onoho celé svoje uschráněné jmění, asi 25 000 dolarů a dva roky práce bez platu. Prodal svůj díl p. Krupkovi, knihvedoucímu za \$ 1 700 a šel zpět do svého staréh obchodu. Za zbytek všech peněz postavili si Duškovi dům na Albany Ave. Ale hned po oněch zlých dvou letech šel Dušek zkusiti štěstí do velkoobchodu znovu a to samostatně, začav pouze obchod komisionářský. Zkusiv štěstí s několika společníky zůstal opětně sám a maje po ruce veškeré zkušenosti obchodní, dosáhl kýženého cíle. Roku 1915 vyzdvihl inkorporaci, rozdělil polovinu obchodu mezi zaměstnance, kteří z výdělků za první dva roky vše zaplatili, takže dnes vlastní část obchodu dobře se vyplýácejícího.

Pan Josef Dušek dopracoval se svoz energií a svojí obchodní bystrostí k záviděníhodnému postavení jednoho největších chicažských obchodníků z oboru velkoobchodního. Při tom byl jedním z oněch řídkých našich českoamerických zámožných krajanů, které možno nazvat našimi mecenáši, přispívaje štědře na každý účel, jež uznal za správný.

Paní Dušková zemřela v Praze po delším churavění roku 1922. tělo její bylo v pražském krematoriu zpopelněno a popel do Chicaga k uložení na Národním hřbitově dopraven.

Po několika letech vdovství pojal pan Dušek za manželku paní Boženu Svobodovou, vdovu po známém velkoobchodníku z 22. ulice a společně, žijíce v nejkrásnější shodě, těšili se z plodů dlouholeté práce, konajíce při tom dobro na všechny strany. V zimě trávili v pěkné residenci ve floridském městě pensistů, St. Petersburgu, kde kolem sebe shromažďovali celou českou kolonii, v létě pak bydleli v chicažské na Oak Park Ave a Washington Boulevardu v Oak Parku, nejeli-li na několikaměsíční pobyt do Čech, I v Čechách konal p. Dušek mnoho dobra, přispívaje na množství dobrých podniků, podporuje chudé, kdekoliv seznal, že si podpory zasluhují. Byl vždy veselý myslí a jako zpíval při těžké práci když tahal voíky v uhlodolu za útlého mládí, tak si rád azpíval české písně i jako muž s hlavou pokrytou šedinami.

Na jaře 1931 za svého pobytu na Floridě pocítil první náznaky choroby, která se mu měla stát insudnou. Nevěnoval těžkostem se zažíváním vaší pozornosti, ale když tyto nepolevovaly, naopak se zhoršovaly, obrátil se na lékaře dra O. S. Pavlíka. Ten rozpoznal ihned vážnost choroby a dal pacienta převézt do nemocnice West Suburban, kde tento konečně zákeřné chorobě střevní rakoviny podlehl.

Čest budiž jeho památce!